

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11CoCsp/56/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7621205595
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7621205595.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Borisa Brondoša a JUDr. Martina Kolesára v spore žalobkyne: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. D. XX, E. F. G., zastúpená: MICHALOVČÍK, advokátska kancelária, s. r. o., Makovická 20, Svidník, IČO: 55 943 659, proti žalovanej: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaniach žalobkyne a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 5. mája 2022, č.k. 10Csp/18/2021-89

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok v napadnutom zamietavom výroku.
- Mení rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku tak, že žalobu v tejto časti zamietá.
- Žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanej 100% trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

11CoCsp/58/2022

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi primerané finančné zadostučinenie vo výške 300,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a priznal žalobkyňi proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. V celom rozsahu tým vyhovel žalobe, ktorá bola skutkovo vystavaná na tvrdení o existencii práva žalobkyne na primerané finančné zadostučinenie z dôvodu úspešného uplatnenia porušenia jej spotrebiteľských práv, keď bolo rozsudkom Spišská Nová Ves, sp. zn. 5Csp/188/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6Co/258/2019 rozhodnuté o neprijateľnosti niektorých zmluvných podmienok v zmluve o revolvingovom úvere č. 8500076471 a dohody o poskytovaní služieb č. 8500076471. Na základe uvedeného si žalobkyňa uplatnila právo na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia, ktoré pozostáva zo sumy 812,16 eura za vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v bode I. ods. 7.1. zmluvy, keďže až o takú sumu sa snažila žalovaná na jej úkor obohatiť (36 x 22,56 eura), ďalej sumy 350,- eur za neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmluve o revolvingovom úvere v čl. 13, ods. 13.2 a tiež sumy 29,99 eura ako sumy, o ktorú sa žalovaná reálne na úkor žalobkyne obohatila.

3. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) a § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, z ktorých vyvodil záver o čiastočnej dôvodnosti žaloby, keď v prvom rade potvrdil základ nároku žalobkyne na primerané finančné zadostučinenie, keďže sa táto v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5Csp/188/2018 úspešne domohla ochrany svojich spotrebiteľských

práv. Pokiaľ ide o rozsah (výšku) finančného zadostučinenia vo svojich úvahách prvoinštančný súd vychádzal z toho, že súd v základnom konaní identifikoval v zmluve o revolvingovom úvere č. 8500076471 a dohode o poskytnutí služieb č. 8500076471 dve neprijateľné zmluvné podmienky, u ktorých v tomto konaní ustálil výšku primeraného finančného zadostučinenia na 150,- eur za každú neprijateľnú zmluvnú podmienku. Takto stanovená výška primeraného finančného zadostučinenia podľa jeho úvahy vychádzala predovšetkým z preukázanej miery intenzity zásahu žalovanej formuláciou týchto neprijateľných zmluvných podmienok do formulárových zmlúv. Podotkol, že „Žalobkyňa však žiadnym spôsobom nepreukázala, do akej miery zasiahlo konanie žalovanej do jej bežného života a obdobne nepreukázala, že žalovaná opakovane zaväzuje iných spotrebiteľov so zmluvnými podmienkami, ktoré súdy, v iných konaniach, vyhodnotili ako neprijateľné zmluvné podmienky.“ Doplnil, že „žalobkyňa v rámci svojho výsluchu uviedla, že zo strany žalovanej bol na jej osobu vyvíjaný tlak, aby plnila v prospech žalovanej aj tie plnenia, na ktoré žalovaná nemala nárok, avšak tieto tvrdenia neboli žiadnym spôsobom súdu preukázané.“ Následne prihliadol na vzájomný pomer poskytnutého spotrebiteľského úveru a nároku na primerané finančné zadostučinenie. Z obsahu súdneho spisu zistil, že žalobkyni bol poskytnutý spotrebiteľský úver vo výške 930,- eur, z ktorého uhradila žalovanej sumu 928,99 eura, pričom žalobkyňa požadovala, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 1.192,15 eura, teda viac ako jeden násobok sumy, ktorú mala od žalovanej vo forme úveru prijať. Doplnil, že „žalobkyňa nebola v zmysle spotrebiteľského úveru žiadnym spôsobom ukrátená na svojom majetku, nakoľko suma, ktorú v prospech žalovanej poukázala vo forme splátok, sa započítala v celom rozsahu na povinnosť vrátenia istiny úveru a zároveň preplátok vo výške 29,99 eura, teda o sumu, o ktorú žalobkyňa preplátila žalovanému úver, bola žalovaná zaviazaná na zaplatenie vo výroku č. V. rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 5Csp/188/2018.“ V konečnom dôsledku vzhliadol dôvod pre priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške po 150,- eur za každú neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmluve o spotrebiteľskom úvere v skutočnosti, že žalobkyňa bola nútená opätovne uplatniť svoj nárok na vecne a miestne príslušnom súde, a to aj napriek tomu, že „žalobkyňa žalovanú na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia nevyzvala pred podaním žaloby na súd, nakoľko žalovaná svoj postoj k nároku žalobkyne vyjadrila v rámci svojho podania z 24.01.2022, v ktorom považovala žalovaný nárok žalobkyne za nedôvodný.“ Taktiež súd zobral na zreteľ, že žalovaná je spoločnosťou, ktorá dlhodobo ponúka spotrebiteľské úvery svojim zákazníkom, a preto by mala poznať právnu úpravu vzťahujúcu sa na toto odvetvie. S prihliadnutím aj preventívnu funkciu priznal žalobkyni nárok na primerané finančné zadostučinenie vo výške 300,- eur (150,- eur x 2 neprijateľné zmluvné podmienky). Pokiaľ ide o žalovanou vznesenú námietku premlčania, túto považoval za nedôvodnú s tým, že začiatok plynutia premlčacej lehoty počítal odo dňa právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6Co/258/2020. Napokon rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP výlučným procesným úspechom žalobkyne v spore čo do právneho základu.

4. Rozsudok vo výrokoch I. a III. napadla včas podaným odvolaním žalovaná s návrhom, aby ho odvolací súd v tejto časti zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne, aby ho zmenil a žalobu zamietol. V odvolaní namietala nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, nesprávnosti skutkových záverov a následného právneho posúdenia veci, v otázkach výšky primeraného finančného zadostučinenia a premlčania nároku žalobkyne. Vytkla prvoinštančnému súdu, že jeho všeobecné závery žiadnym spôsobom neodôvodňujú sumu 300,- eur ako primerané finančné zadostučinenie, nezodpovedajú vykonanému dokazovaniu a súčasne, že nesprávne posúdil premlčanie nároku žalobkyne. Na základe vlastnej interpretácie záverov Najvyššieho súdu SR vysloveného v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/127/2017, prezentovala úvahu o premlčaní nároku žalobcu, keď uviedla, že ak sa primerané finančné zadostučinenie môže uplatniť aj priamo bez toho, aby mu predchádzalo určité súdne konanie o nároku z porušenia práv podľa ustanovení na ochranu spotrebiteľa, potom to podľa nej znamená, že premlčacia doba nemôže začať plynúť pre takýto nárok až po skončení uvedeného súdneho konania ako to uviedol prvoinštančný súd. Namietala absenciu konkrétnych skutkových záverov, ktoré by odôvodnili skutočnosti vymedzujúce primeranosť finančného zadostučinenia. Poukázala na to, že pri jednotlivých „druhoch“ finančného zadostučinenia sa vyžaduje, aby vykonaným dokazovaním boli preukázané konkrétne skutkové okolnosti na to, aby o ňom a o jeho výške súd mohol rozhodnúť. V prejednávanej veci však vykonaným dokazovaním neboli preukázané konkrétne okolnosti, ktoré by odôvodňovali sumu 300,- eur ako finančné zadostučinenie, ktorú považuje za excesívnu a neprimeranú svojou výškou, nemajúcou oporu vo výsledkoch dokazovania. Svojimi odvolacími námietkami poukazujúcimi na to, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že dospel na základe

vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vytykajúcimi nesprávne právne posúdenie veci, žalovaná podľa posúdenia odvolacieho súdu uplatnila odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Odvolací súd pre úplnosť poznamenáva, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 CSP viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 CSP dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

5. Rozsudok vo výroku II. napadla včas podaným odvolaním aj žalobkyňa s návrhom, aby ho odvolací súd v tejto časti zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie, prípadne zmenil a žalobe v tejto časti vyhovel. Namietala, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, teda uplatnila odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Po právnych úvahách o splnení predpokladov pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ako aj funkciách, ktoré plní, považovala rozhodnutie súdu prvej inštancie čo do priznanej výšky finančného zadosťučinenia za nedostačujúce a nespravodlivé. Vyslovila názor, že ako jediné objektívne kritérium pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sa javí výška škodlivého následku vyjadrená v peniazoch, ktorú dodávateľ spotrebiteľovi spôsobí, alebo mienil spôsobiť, porušením spotrebiteľského práva a predovšetkým z tohto objektívneho kritéria by mal súd pri svojej úvahe vychádzať. Poukázala na súdnu prax v otázkach priznávania primeraného finančného zadosťučinenia. Uviedla, že rovnako, ak v tzv. základnom konaní (vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 5Csp/188/2018) došlo k viacnásobnému porušeniu spotrebiteľského práva, vyjadrenému napr. povinnosťou dodávateľa vydať bezdôvodné obohatenie a súčasne bola určená neprijateľnosť zmluvnej podmienky, primerané finančné zadosťučinenie by malo predstavovať sčítanie súm za každý úspech spotrebiteľa v takto žalobou spojenej veci o viacero nárokov. Nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie, že nepreukázala do akej miery zasiahlo konanie žalovanej do jej bežného života, ktoré skutočnosti ani preukazovať nemusela, keďže z jej výpovede boli zistené skutočnosti rozhodujúce aj pre ustálenie skutkového stavu, a teda, že je mladá žena, ktorej nepriaznivý zdravotný stav ani neumožňuje trvalo sa zamestnať; je invalidná dôchodkyňa s dôchodkom vo výške 309,- eur, žije s rodičmi, z ktorých otec je starobný dôchodca a matka invalidná dôchodkyňa s dôchodkom 255,- eur mesačne. Uviedla, že nie je jej cieľom tvrdiť zodpovednosť žalovanej za jej zdravotný alebo sociálny stav, na druhej strane je však nesporná zodpovednosť žalovanej za to, že aj za týchto okolností s ňou uzatvorila veľmi „tvrdú“ úverovú zmluvu, ktorá aj v neprijateľných podmienkach obsahovala mechanizmy, ktoré objektívne a aj súdom judikované umožňujú sa na jej úkor obohatiť, k čomu aj došlo, pričom nebyť jej snahy riešiť danú situáciu a stav spôsobený tiež neúmernými dlhmi, aj v dôsledku zlej životnej situácie, doposiaľ by sa žalovaná na jej úkor bezdôvodne obohacovala. V nasledujúcej odvolacej argumentácii odvolateľka obhajovala mechanizmus výpočtu výšky ňou uplatňovaného finančného zadosťučinenia. Poukázala na to, že žalovaná sa dopúšťa recidívy pri používaní zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, ktoré boli súdmi určené za neprijateľné, čím porušuje § 53a Občianskeho zákonníka.

6. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej zotrvala na svojej odvolacej argumentácii.

7. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne taktiež zotrvala na svojej odvolacej argumentácii.

8. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolania strán ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenými osobami (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému sú prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a z hľadiska odvolaniami uplatnených odvolacích dôvodov, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle § 380 ods. 2 CSP, a dospel k nasledovným záverom.

9. Žalovaná v danom prípade uplatnila odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého odvolanie možno odôvodniť tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky

poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov (aj iných orgánov). Pod pojmom „procesný postup“ súdu sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012).

10. V zmysle tohto ustanovenia pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká zákonnému ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP nie je nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

12. Pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tomto zmysle musí konanie ako celok vykazovať znaky nespravodlivosti. Jedna izolovaná vada na uplatnenie odvolania nestačí.

13. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia, odvolací súd konštatuje, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP len v celkom ojedinelých (extrémnych) prípadoch, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003 a Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009); o taký prípad ide v praxi napr. vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“. Za procesnú vadu konania podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa (porov. uzn. NS SR sp.zn. 5Cdo /84/2017 zo dňa 25.10.2017). Ústavný súd SR v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné (len) tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchyľne od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/2003, I. ÚS 301/2006). V otázke, za akých okolností je možné považovať rozhodnutie za nepreskúmateľné sa výstižne vyjadril tiež Najvyšší súd ČR vo svojom rozsudku sp. zn. 29Cdo/2543/2011 z 25. júna 2013 publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 100/2013. Prezentoval v ňom názor, že meritom toho, či rozhodnutie súdu prvej inštancie je alebo nie je preskúmateľné, nie sú požiadavky odvolacieho súdu na náležitosti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, ale predovšetkým záujem strán sporu na tom, aby mohli v odvolaní náležite použiť proti tomuto rozhodnutiu odvolacie dôvody. Aj keď rozhodnutie súdu prvej inštancie nevyhovuje všetkým požiadavkám na jeho odôvodnenie, nie je spravidla nepreskúmateľné, pokiaľ prípadné nedostatky odôvodnenia neboli podľa obsahu odvolania na ujmu uplatnenia práv odvolateľa. Dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimity každého rozhodnutia súdu. Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach stabilne uvádza: „Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06).“ (napr. III. ÚS 107/07). Ústavný súd SR tiež uvádza: „Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného

práva na súdnu ochranu podľa čl.46 ods.1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.“(IV. ÚS 14/07).

14. V preskúmvanej veci nedošlo podľa názoru odvolacieho súdu k naplneniu vady podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP spočívajúcej v porušení práva na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie riadne neodôvodnil svoj rozsudok, keďže sa v podstatnom vysporiadal s tvrdeniami strán konania, ktoré sa týkali posúdenia výšky primeraného finančného zadosťučinenia a premlčania nároku žalobkyne.

15. Navyše z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na zachovanie práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď na všetky otázky, ktoré vyšli v priebehu sporu najavo. Povinnosťou súdu je vyhodnotiť iba tie sporné tvrdenia a skutočnosti, ktoré súd pre meritórne rozhodnutie súdu postačujúce. Ostatné sporné skutočnosti nie sú takého charakteru, ktoré by mali vplyv na meritórne rozhodnutie súdu a jeho odôvodnenie (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 25.9.2012 - sťažnosť č. 59102/08, nález Ústavného súdu SR zo 14.9.2011, sp. zn. i. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.09.2009 sp. zn. 5MCdo 8/2008).

16. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo ak súd opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynulo z prednesom strán sporu alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti, dôležitosti, zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192 a nasl. CSP.

17. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že vo všeobecnosti právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikáciou konkrétnej právnej normy na zistený skutkový stav vyvodzuje zo skutkových zistení, aké práva a povinnosti majú subjekty konania podľa hmotného práva. Nesprávnym právnym posúdením je potom potrebné rozumieť omyl v tomto postupe, a teda nesprávnosť pri aplikácii práva na skutkové zistenia. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd neaplikoval právnu normu vôbec, alebo ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak aj aplikoval správny predpis, ktorý si nesprávne vyložil alebo napokon ak aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval, avšak právnu normu nesprávne na zistený skutkový stav použil, v skutkových okolnostiach teda z právnej normy vyvodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

18. Podľa § 3 ods. 5 veta prvá a tretia zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, v aktuálnom znení, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

19. Formulácia použitá v citovanom zákonom ustanovení, pokiaľ ide o podmienky, za ktorých vznikne spotrebiteľovi právo na finančné zadosťučinenie, bezpochyby nie je najšťastnejšia. Akiste pripúšťa tiež prvoinštančným súdom prijatú interpretáciu, že naplnením podmienky úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti treba rozumieť definitívny stav navodený právoplatnosťou rozhodnutia o práve alebo povinnosti, hoc o takomto usporiadaní by príznačnejšie svedčilo použitie slovného spojenia „uplatnil porušenie“ namiesto v prítomnom čase použitého slova „uplatní“. Hneď jedným dychom je potrebné protirečiť, že takýto rigidný výklad použitých výrazových prostriedkov nemá v uvažovaných súvislostiach metodologický základ, už vôbec nie praktické opodstatnenie; práve naopak

dvoj stupňovitost' uplatňovania nároku na finančné zadosťučinenie, výrazne kontrastuje s požiadavkou účinnej ochrany ohrozených alebo porušených práv (Čl. 2 ods. 1 CSP), v spotrebiteľských sporoch zvlášť. Z judikatórnych záverov vyšších súdnych autorít vyplýva, že niet rozumného dôvodu, pre ktorý by k uplatneniu finančného zadosťučinenia nemohlo dôjsť napríklad v spojenom konaní o ochranu spotrebiteľského práva, kedy by k priznaniu relutárnej satisfakcie došlo zároveň s rozhodnutím o porušení práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa. Napriek tomu vo vzťahu k premlčaniu práva na primerané finančné zadosťučinenie odvolací súd poukazuje na správne závery súdu prvej inštancie. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa splnila podmienku úspešnosti uplatnenia porušenia jej spotrebiteľských práv až právoplatnosťou rozhodnutia, v ktorom súd riešil, hoc aj ako predbežnú otázku, otázku prijateľnosti zmluvných podmienok. Inými slovami, premlčacia lehota v tomto prípade nemohla začať plynúť v deň, kedy žalobkyňa podala žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, nakoľko v tento deň ešte nemohlo byť zrejmé, či uplatnenie porušenia jej spotrebiteľských práv na súde bude úspešné.

20. Odvolací súd poznamenáva, že posúdenie otázky primeranosti finančného zadosťučinenia, vyplýva z aplikácie § 3 ods. 5 zákona na ochranu spotrebiteľa, ktoré vo svojom rozhodnutí použil aj súd prvej inštancie a že strany tejto otázky venovali v priebehu odvolacieho konania argumentačnú pozornosť. Tým podľa odvolacieho súdu došlo k naplneniu formálnych (§ 382 CSP) i materiálnych predpokladov pre právne posúdenie vecí aj z iného než súdom prvej inštancie uvažovaného hľadiska.

21. Už citovaný § 3 ods. 5 tretia veta zákona o ochrane spotrebiteľa výslovne viaže vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie len na podmienku úspešného uplatnia porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Žalobkyňa toto ustanovenie správne vykladá v tom zmysle, že nárok na finančné zadosťučinenie nie je podmienený existenciou a už vôbec nie objektivizáciou ujmy spôsobenej spotrebiteľovi a na podporu tohto svojho názoru výstižne odkazuje aj na interpretačné závery formulované Najvyšším súdom SR v rozsudku sp. zn. 6Cdo/127/2017 z 30. januára 2019. Naproti tomu i žalovaná vo svojej argumentácii opodstatnene akcentuje, že hoc zákon pre vznik nároku na finančné zadosťučinenie iné podmienky nevyžaduje, určuje preň kritérium primeranosti, ktoré (aj podľa nazerania najvyššieho súdu v zmienenom rozhodnutí) vo svojich praktických dôsledkoch znamená, že bude vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia. To inými slovami povedané znamená, že priznaná výška finančného zadosťučinenia rozhodne nebude vecou ani subjektívnej predstavy spotrebiteľa ani ľubovôle súdu, ale výsledkom objektívnych parametrov, majúcich význam pre záver o primeranosti relutárnej satisfakcie. Aplikované zákonné ustanovenie preto možno považovať za normu s relatívne neurčitou hypotézou, teda takú, ktorej hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom, a ktorá tým ponecháva súdu priestor, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy z vopred neobmedzeného okruhu okolností.

22. Myšlienkový proces súdu pri aplikácii noriem s relatívne neurčitou hypotézou nachádza svoje vyjadrenie v odôvodnení rozhodnutí, ktoré sa tým stávajú prirodzeným interpretačným vodíkom pri posudzovaní obdobných prípadov. Inštitucionálna novosť finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 tretia veta zákona o ochrane spotrebiteľa preto do istej miery predurčuje originálny prístup pri hodnotení primeranosti satisfakcie. Podľa nazerania odvolacieho súdu by pri posudzovaní primeranosti finančného zadosťučinenia mali byť v popredí pozornosti parametre, prostredníctvom ktorých spotrebiteľ objektívne môže vnímať závažnosť zásahu do svojich oprávnených záujmov, najmä však okolnosti vzniku záväzku, podstata porušenia spotrebiteľského práva, povaha a rozsah následkov, spôsob realizovania nárokov dodávateľom, jeho postoj k uplatňovaniu spotrebiteľskej ochrany, náprava dopadov inými prostriedkami a pod. Bez potreby hlbšej analýzy možno vyjsť z rozumného predpokladu, že v prípadoch závažnejšieho porušenia spotrebiteľských práv bude primeranou väčšie finančné zadosťučinenie než tam, kde má toto porušenie z hľadiska naznačených kritérií menšiu intenzitu. Výber i váha kritérií pre posudzovanie primeranosti finančného zadosťučinenia je determinovaná jeho satisfakčným a zároveň sankčným účelom. Priznané finančné zadosťučinenie by teda malo spotrebiteľa primerane odškodniť a dodávateľa adekvátne odradiť od protiprávneho konania; naopak nemalo by viesť k neodôvodnenému prospechu spotrebiteľa. Odvolací súd pripomína, že prípadná ujma - či už majetková alebo nemajetková, predstavuje len jedno z do úvahy prichádzajúcich kritérií, a preto aj pri inak hodnotovo väčšom následku - napríklad značnom nákladovom zaťažení spotrebiteľa napriek bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, môže byť primeranou finančnou satisfakciou v nižšej sume, pokiaľ v porovnaní s inými prípadmi bude v kontexte všetkých posudzovaných kritérií závažnosť porušenia spotrebiteľských záujmov menšia.

23. Spôsob právnej regulácie rozsahu finančného zadosťučinenia prirodzene predurčuje rozmanitosť povahy, spôsobov i následkov porušenia spotrebiteľských práv. Práve tento moment viedol odvolací súd k úvahe, že v organickej súvislosti s takto stanovenou voľnosťou sudcovského práva - bez stanovenia minimálnej hranice, je potrebné interpretovať aj samotnú podstatu práva spotrebiteľa na finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 tretia veta zákona o ochrane spotrebiteľa, v tom zmysle, že spotrebiteľovi možno priznať finančné zadosťučinenie len pokiaľ bude primerané aspoň v nepatrnej výške. V tomto závere odvolací súd okrem už zmienených východísk premietol rozumný predpoklad, že účelom posudzovaného zákonného ustanovenia nie je priznávať nárok v nulovej výške a ani odškodňovať spotrebiteľov či sankcionovať dodávateľov symbolickými sumami (napr. 1,- eur a pod.).

24. Napokon k teoreticko-právnym východiskám odvolací súd pre úplnosť dodáva, že i keď spotrebiteľ v spore o zaplatenie finančného zadosťučinenia nemusí objektivizovať skutočnosť vzniku ujmy v dôsledku porušenia spotrebiteľského práva ako *conditio sine qua non*, nezbavuje ho to povinnosti tvrdiť a preukázať svojej tvrdenia o okolnostiach podporujúcich jeho predstavu o primeranosti výšky ním uplatneného finančného zadosťučinenia. Rovnako, aj keď prirodzene v opačnom smere, zaťažuje povinnosť tvrdenia dodávateľa. V sudcovskej úvahe totiž môžu nájsť vyjadrenie len skutkové okolnosti, ktoré v konaní vyšli najavo procesne prípustným spôsobom, ktorý ani v spotrebiteľských sporoch nepredpokladá suplovanie povinnosti tvrdenia spotrebiteľa a nad rozsah nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci ani nahradzovanie jeho dôkaznej povinnosti (§ 295 CSP).

25. Odvolací súd konštatuje, že žalobkyňa v žalobe ani v replike netvrdila následky porušenia jej konkrétnych spotrebiteľských práv, z týchto podaní teda nie je zrejmé, či si tieto následky vôbec uvedomovala. Takisto ani v konaní, v ktorom bolo konštatované porušenie jej spotrebiteľských práv, žalobkyňa ani len netvrdila, aké boli následky porušenia týchto jej práv, z čoho možno vyvodiť, že počas realizácie zmluvného vzťahu si nebola vedomá porušenia povinností zo strany žalovanej. Až v priebehu svojho výsluchu na pojednávaní žalobkyňa uviedla, že žaloba je reakciou na to, že ju žalovaná od roku 2017 obťažovala správami a telefonátmi, aby uhradila svoj dlh, ktorý mala podľa svojich vedomostí splatený, vyhrážala sa jej exekúciou, čím na ňu vyvíjala nátlak, v dôsledku čoho sa bála o svoj majetok a príjem. Primeranosť výšky uplatneného finančného zadosťučinenia teda odôvodňovala tvrdením, že v dôsledku porušenia spotrebiteľského práva jej bola spôsobená morálna ujma, ergo utrpenie vyvolané plnením, resp. žiadaním plnenia, nad rámec prijatých peňazí. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené považuje takúto interpretáciu v okolnostiach prípadu za zjavne nadsadenú. Zároveň zdôrazňuje, že dôvod neprijateľnosti zmluvných podmienok nespočíval na triviálnej skutočnosti; napokon faktom je, že k takému záveru dospel súd na podklade skutkových nálezov a právnych úvah, ktoré rozhodne nemožno považovať za jednoduché. Za týchto okolností si preto žalobkyňa objektívne vzaté mohla reálne uvedomovať krivdu v dôsledku plnenia, resp. požadovania plnenia, nad rámec prijatých peňazí, najskôr v súvislosti s rozhodnutím o jej žalobe, ktorým paradoxne došlo k náprave majetkovej ujmy uložením povinnosti žalovanej vrátiť žalobkyni peňažné prostriedky prijaté nad rámec poskytnutého úveru. Tvrdenie žalobkyne navodzujúce predstavu o jej utrpení v dôsledku porušenia jej spotrebiteľských práv je v príkrom kontraste aj s už zmienenými kritériami majúcimi význam pre posúdenie závažnosti tohto porušenia. Odvolací súd tým zároveň poukazuje na výraznú disproporciu medzi povahou a faktickými hodnotovými dopadmi porušenia spotrebiteľského práva (pre žalobkyňu sú prakticky nulové) a rozsahom právnych následkov (žalobkyňa je prakticky zbavená peňažnej povinnosti v sume celkovej výšky nákladov úveru), ktorý moment sám o sebe pôsobí výrazne satisfakčne (voči žalobkyni) i sankčne (voči žalovanej). Na podklade týchto úvah odvolací súd uzavrel, že priznanie finančného zadosťučinenia v uplatnenej výške, ale ani v akejkoľvek nižšej sume, by v okolnostiach prípadu nemohlo naplniť zákonnú požiadavku primeranosti.

26. Odvolací súd z týchto dôvodov s použitím ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil rozsudok prvoinštančného súdu v napadnutom zamietavom výroku. Vo zvyšnej časti odvolací súd uzatvára, že vecne nesprávne rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku nemohlo byť odvolacím súdom potvrdené a nakoľko zároveň neboli splnené zákonné predpoklady pre jeho zrušenie (§ 389 CSP), v súlade s ust. § 388 CSP odvolací súd napadnutý rozsudok v dotknutom výroku zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

27. Vzhľadom na zmenu napadnutého rozsudku odvolací súd v súlade s ust. § 396 ods. 2 CSP rozhodol o nároku na náhradu trov celého konania, ktoré stranám vznikli v konaní pred súdom prvej inštancie

i v odvolacom konaní tak, že podľa § 255 ods. 1 CSP priznal procesne plne úspešnej žalovanej proti žalobkyni, ktorá nemala úspech v konaní, nárok na 100 % náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania. O výške prisúdenej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 262 ods. 1 a 2 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 2:1 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

11CoCsp/58/2022

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).